

Mr. J. E. Bollington en ... hoe Vriendenschaar aan zijn Engelse trainers kwam

In de eerste vijftien jaar van het bestaan van onze vereniging werd er door de spelers van Vriendenschaar slechts onderling getraind. Hoe vaak en met welke intensiteit geen idee. Daarover bestaan geen gegevens meer. Tot 1924. Toen viel het oog van een van de bestuurders van Vriendenschaar, Felix van der Vliet, op een kleine advertentie in de Sportkroniek, toentertijd het officiële orgaan van de Nederlandsche Voetbalbond. In deze advertentie werd door de vereniging 'De Zwaluwen' voor één avond per week in de zomermaanden een Engelse oefenmeester aangeboden. In de jaren vijftig schreef Felix van der Vliet, hij was allang geen bestuurder meer en hij woonde al jaren in Alphen aan den Rijn, verscheidene verhalen onder de noemer 'Uit de oude doos' voor het clubblad van Vriendenschaar. In het augustusnummer 1959 vertelde hij hoe Vriendenschaar aan haar eerste en bovendien Engelse trainer kwam: John Edward Bollington.

Mr. J.E. ('Jan') Bollington

Nu was de vereniging De Zwaluwen een bijzondere vereniging binnen de KNVB. Het was geen gewone voetbalvereniging, maar eentje met een bijzonder doel. De 'Algemeene Nederlandsche Voetbalvereniging 'De Zwaluwen', zoals ze voluit heette was in 1899 opgericht met al hoofddoel de verbetering van het spelpeil in Nederland. Dit doel moest onder meer worden bereikt via het 'samenstellen van elftallen van goede spelers uit verschillende club, zodat deze voetballers eens worden onttrokken uit hun eigen milieu, hun goede eigenschappen beter tot hun recht kunnen komen en mogelijke fouten, die hun spel nog aankleefden, konden worden verbeterd'.

De geselecteerde spelers kwamen uit in zogeheten Zwaluwenelftallen, enigszins te vergelijken met een Nederland B-elftal of het huidige 'Jong Oranje'. Diverse spelers van Vriendenschaar zijn in het verleden uitgekomen in zo'n Zwaluwenelftal, zoals Rinus Bijl, Jo van Zomeren, Jan Bronk en Bart van den Ham. Maar De Zwaluwen bevorderde ook dat minder grote clubs aan een trainer konden komen. Zo stonden verscheidene Engelse oefenmeesters onder contract bij De Zwaluwen en die probeerde ze vervolgens onder te brengen bij verscheidene voetbalclubs in den lande. Vandaar de advertentie die Felix van der Vliet aantrof in de Sportkroniek.

Buiten medeweten van het Vriendenschaarbestuur reageerde Felix van der Vliet op de advertentie. Enige dagen later kreeg hij een brief van de heer Hirschman, bestuurslid van De Zwaluwen. Deze had de Engelse trainer Bollington in de aanbieding. In de brief stonden nadere gegevens over diens kwaliteiten en wat hij moest kosten als trainer: vijftien gulden per avond plus reis- en verblijfkosten. Bollington woonde toen in Haarlem.

Volgens Felix van der Vliet in 1959 was Bollington een oud-profvoetballer die had gespeeld voor Leeds United en Queens Park Rovers. Maar volgens recente informatie op Wikipedia, de internetencyclopedie, was de in 1892 in Belper (Derbyshire) geboren Bollington actief geweest voor Walsall FC (1915-16), Southend United FC (1919-20) en Brighton FC (1920-21). Tijdens de Eerste Wereldoorlog diende hij in het Britse leger. In Nederland trainde hij HFC Haarlem (1922-25, 1931-32, 1933-34) en ZFC (1925-1926). En via De Zwaluwen was hij beschikbaar voor meerdere andere clubs in de zomermaanden.

Van der Vliet moest met de informatie die hij van De Zwaluwen had gekregen naar zijn andere bestuursleden. 'Voorhoofden werden gefronst, niet zozeer om de eigenmachtige handelingen van mijn kant, als wel om de hoge kosten. Maar ten slotte kon onze secretaris, Maas Deenik, de Zwaluwen berichten dat wij de Heer Bollington accepteerden. Met Bollington had Vriendenschaar dus zijn eerste trainer geëngageerd'. Dat Bollington in de zomermaanden, behalve bij Vriendenschaar, ook bij andere verenigingen aan de slag ging, lezen we in een artikel uit het Leidsch Dagblad van 5 juni 1924.

Een oefenmeester voor de kleine clubs

Dan zij de bemoeiingen van het bestuur van de Algemeene Nederlandsche Voetbalvereniging De Zwaluwen is thans de bekende oefenmeester Bollington, gedurende den ganschen zomer dagelijks bij kleine vooetbalverenigingen werkzaam.

Maandagsavonds is de heer Bollington in actie bij A.G.O.V.V. te Apeldoorn, Dinsdagsavonds bij Vriendenschaar te Kuilenburg, Woensdagsavonds bij D.E.C. te Amsterdam, Donderdagsavonds bij Rapiditas te Weesp, Vrijdagsavonds bij Allen Weerbaar te Bussum en Zaterdagmiddags bij HVC te Amersfoort. Over den Zaterdagavond wordt nog onderhandeld. In totaal hebben zich 22 verenigingen aangemeld, zodat wel het bewijs geleverd is dat het initiatief van De Zwaluwen gewaardeerd wordt. Echter zijn de kosten, al zijn die door het collectief optreden tot een minimum beperkt, voor vele clubs alsnog een bezwaar. Het ziet er echter naar uit dat het op den duur noodig zal zijn dat er meer oefenmeesters in actie gesteld zullen worden, hetgeen ongetwijfeld een gunstigen invloed zal hebben op de bevordering van de spelkwaliteit.

De eerste keer dat Bollington in Culemborg aankwam, werd hij door het bestuur (Teunis van Vugt?, Maas Deenik, Felix van der Vliet) van de trein gehaald. Aldus vertelt laatstgenoemde in het clubblad van Vriendenschaar uit 1959:

‘Met z’n drieën, waaronder ook Maas Deenik, haalden wij het voetbalwonder van de trein, en Bollington’s wijze lessen namen een aanvang. Zij die zich de trainingen kunnen herinneren, en ik noem enkele oud-spelers, zoals Jan Kerkhof, Jilles van der Stroom, Hannes Vermeulen, Hannes van Veer, Chris Bleyenbergh e.a. zullen nu nog beamen, dat het bestuur destijds een verstandig besluit nam. Zienderogen ging het spelpeil omhoog. Niet alleen omdat de trainer capaciteiten had, maar meer nog omdat de spelers zich verdrongen om een graantje van Bollingtons wijsheid mee te pakken. En de Brit was geen gemakkelijk heer! Als iets niet naar zijn zin was, kon hij schelden en vloeken als een koloniaal. Maar de spelers namen zijn uitbarstingen heel gemoedelijk op. Men begreep dat de trainer geen andere woorden had om de fouten onder het oog te brengen. Men aanvaardde zijn min of meer ruwe optreden, omdat men iemand als leraar had, die staaltjes voetbal weggaf en voordeed, zoals men nog nooit had gezien. Bollington trachtte zijn goocheltoeren, zijn schijnbewegingen, kortom zijn gehele voetbalarsenaal van voetbalkunde op zijn spelers over te brengen. Geen voetbal op een schoolbord, maar uitsluitend praktijk. En bovendien uithoudingsvermogen en hardheid. Maar eerst techniek, hoofd- en voetenwerk. En het eerste zowel letterlijk als figuurlijk.’

Bollington, die in Nederland met ‘Jan’ zou zijn aangesproken (Wikipedia), was zeker niet de eerste de beste trainer die Vriendenschaar via De Zwaluwen gecontracteerd had. Want in het zelfde jaar dat hij bij Vriendenschaar zijn capaciteiten ten toon spreidde, werd hij door de Nederlandsche Voetbalbond ook aangesteld als bondscoach van het Nederlands elftal:

De sportkroniek meldt dat als trainer voor het Ned. Elftal is geëngageerd, trainer Bollington. Zoals men weet is Vriendenschaar gedurende de zomermaanden door bovengenoemde trainer getraind.

Culemborgsche Courant, 25 oktober 1924

Deze aanstelling was eenmalig, maar toch... een bondscoach bij een derdeklasser als Vriendenschaar!

Op 2 november 1924 speelde het Nederlands elftal onder leiding van Bollington in het oude Amsterdamse stadion – later zou vlak ernaast het Olympisch Stadion verrijzen – een interland tegen Zuid-Afrika. Voor 26 000 toeschouwers won Nederland met 2-1 van Zuid-Afrika. De doelpunten voor Nederland werden gemaakt door de Ajacieden Wim Volkers en Jan de Natris.

Er was wel een overeenkomst met De Zwaluwen over Bollington gesloten, maar kon Vriendenschaar de financiële verplichtingen wel waar maken? Jawel. We laten Felix van der Vliet nog even aan het woord: ‘En wat het financiële gedeelte van deze première betreft, we kwamen er ruimschoots uit. Elk niet-lid dat de trainingsavonden wilde bezoeken, moest 5 cent offeren. En er waren heel wat belangstellenden’. En vervolgt Felix van der Vliet: ‘Bovendien hadden Bollingtons lessen tot gevolg dat de resultaten ’s zondags op het groene veld steeds beter werden. Ten slotte kon aan het einde van de competitie de vlag in top.’

Vriendenschaar werd inderdaad, al vroeg in het seizoen, op 15 februari 1925, kampioen van de derde klasse.

In 1925 werd Vriendenschaar kampioen van de derde klasse.

Staande v.l.n.r. Rie Ulrich(scheidsrechter), Janus Bronk, Stef Vermeulen, Antoon Vermuelen, Stef van der Straten, Jilles van der Stroom, Chris Bleyenbergh, de heer Jilles van der Stroom en de bestuursleden Chris Bleijenberg, Teunis van Vugt en Maas Deenik.

Midden v.l.n.r. Jo van Kuik, Hannes Vermeulen en Jan Bronk.

Voor v.l.n.r. Hans Veldt, Jan van Lint, Gijs Boekestein, Gijs Vermeulen en Kees van Lint.

De Culemborgse Courant jubelde:

‘Wij wenschen van der Straten (aanvoerder) c.s. dan ook van harte geluk met het behaalde succes en ook den heer van Vugt (voorzitter) zij van af deze plaats hulde gebracht. Wij weten wel, dat op het groene veld de succesen moeten worden behaald, maar ook de innerlijke organisatie eener vereeniging is terdege van invloed op den geest van de spelers. En het huishouden van “Vriendenschaar” kan er wezen. Tevens willen wij hierbij een woord van dank en hulde brengen aan Mr. Bollington. Ook hij heeft er toe bijgedragen dat “Vriendenschaar” het kampioenschap deelachtig is geworden. En wij hopen dat hij voor en tijdens de promotiewedstrijden, die onze stadgenooten nog wachten, onze jongens nog eens terdege onderhanden zal nemen. Want het zwaarste komt nog. Maar van de Straten c.s. kunnen het halen, want voetballen kunnen ze.

We weten niet of Bollington de mogelijkheid had om steun te verlenen aan de promotiedegradatiecompetitie van Vriendenschaar. Feit is dat na een heel lange reeks wedstrijden, maar dat is een ander verhaal, SVW uit Gorinchem winnaar van deze competitie werd . Vriendenschaar bleef derdeklasser.

In de jaren vóór de Tweede Wereldoorlog maakte Vriendenschaar vrijwel steeds gebruik van Engelse trainers:

seizoen 1924/25 Mr. J.E. Bollington

Seizoen 1925/26 Mr. J.W. Julian

Seizoen 1926/27 Mr. J.E. Bollington

Seizoen 1927/28 Mr. J.E. Bollington

Seizoen 1928/29 Mr. J.E. Bollington
Seizoen 1929/30 Mr. J.W. Julian
Seizoen 1930/31 geen trainer wegens geldgebrek
Seizoen 1931/32 Mr. Coleman
Seizoen 1932/33 De Nederlandse trainer Dolf van Kol
Seizoen 1933/34 Idem, Dolf van Kol
Seizoen 1934/35 Mr. J.H. Marchal
Seizoen 1935/36 Mr. J.H. Marchal
Seizoen 1936/37 Mr. J.H. Marchal
Seizoen 1937/38 Mr. J.H. Marchal
Seizoen 1938/39 Mr. J.W. Julian
Seizoen 1939/40 Mr. Pagnam (niet actief geweest door vertrek naar Engeland wegens oorlogsomstandigheden)

Niet bekend is, onder welke condities deze trainers bij Vriendenschaar in dienst zijn geweest. Maar het hoeft niet te verbazen als de cont(r)acten met De Zwaluwen zijn gecontinueerd. In het seizoen 1925/26 was Bollington via De Zwaluwen niet beschikbaar. In het rijtje Engelse trainers valt de onderbreking op door Dolf van Kol, een van de bekendste Ajaxspelers uit die tijd en veelvoudig international. Had hij ook een verbintenis met De Zwaluwen, of lag het anders? We weten het momenteel niet.

Vast staat dat Vriendenschaar in de jaren twintig en dertig van de vorige eeuw met inbreng van de genoemde trainers vele glorierijke momenten heeft gekend. Kampioen in de seizoenen 1924/25 (Bollington), 1928/29 (Bollington), 1931/32 (Coleman), 1932/33 (Van Kol), 1933/34 (Van Kol), 1934/35 (Marchal; promotie naar de tweede klasse).

Tenslotte moet er nog wel op worden gewezen dat Vriendenschaar tijdens de competitie op zichzelf was aangewezen. Want zoals gesteld, deze trainers waren alleen tijdens de zomermaanden aan Vriendenschaar verbonden.

Bronnen:

- Wikipedia, de internet-encyclopedie
- Culemborgsche Courant 1925
- Leidsch Dagblad 5 juni 1924
- Blauw Zwart, clubblad van Vriendenschaar, editie augustus 1959